

เรื่อง อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า

รายละเอียด

บทนำ

อุทยานแห่งชาติ (National park) มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนทั้งในมิติสิ่งแวดล้อม สังคมเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม เป็นแหล่งรวบรวมสรรพสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ซึ่งมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันอย่างเป็นกระบวนการและมีระบบที่นำไปสู่การผลิตและควบคุมตนเองตามธรรมชาติอันส่งผลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งด้านตรง และ ทางอ้อมที่สำคัญ ได้แก่ เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร ศูนย์รวมของความหลากหลายทางชีวภาพ ช่วยควบคุมสภาพภูมิอากาศ บรรเทาความรุนแรงของอุทกภัย วาตภัย และความแห้งแล้ง และช่วยลดกันพลังหลายของดิน ด้านสังคม จากบทบาทสิ่งแวดล้อมดังกล่าว อุทยานแห่งชาติจึงมีความสำคัญต่อสังคม นานัปการ เป็นแหล่งกำเนิดของน้ำ ใช้สอยในครัวเรือนเกษตรกรรม อุตสาหกรรมและพลังงาน เป็นแหล่งอาหาร และวัสดุใช้สอยของชุมชนท้องถิ่นเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและนันทนาการและเื้อื่อต่อการ ค้นคว้า วิจัยและการ ศึกษาหาความรู้ในศาสตร์แขนงต่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่องความหลากหลายของชนิดพันธุ์และสายพันธุ์กรรม ที่จะเป็น

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ประโยชน์ต่อเกษตรกรรม และอุตสาหกรรมในอนาคต และด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากอุทยานแห่งชาติมีคุณค่าด้านความงดงาม และความโดดเด่นของทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย ซึ่งมีศักยภาพสูงสำหรับใช้เป็นฐาน ในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และการบริการ กระตุ้นให้เกิดอุตสาหกรรมที่ เกี่ยวข้องก่อให้เกิด การหมุนเวียน ทางเศรษฐกิจ การจ้างงาน และการกระจายรายได้แก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

อุทยานแห่งชาติที่ได้มาตรฐาน จะต้องมีความกว้างอย่างน้อย 10 ตารางกิโลเมตร บริหารงานโดยรัฐบาลกลาง มีใช้รัฐหรือระดับจังหวัด มีเจ้าหน้าที่ดูแลอย่างเพียงพอ ที่จะสามารถป้องกันการบุกรุกได้อย่างเด็ดขาด ข้อสำคัญ จะต้องอนุญาตให้ไปท่องเที่ยวได้และจะต้องรักษาธรรมชาติให้คงสภาพดั้งเดิมอย่างมากที่สุด บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพพื้นที่อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า 2) ประวัติความเป็นมาอุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า 3) พื้นที่ลุ่มน้ำและแหล่งน้ำ 4) หน่วยงานในพื้นที่ 5) จุดชมวิวในอุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า 6) ข้อมูลการเดินทาง 7) บ้านพักและสิ่งอำนวยความสะดวก 8) ข้อปฏิบัติในการเที่ยวอุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า 9) ข้อควรปฏิบัติการจัดแคมป์ปิ้ง 10) อัตราค่าบริการเข้าอุทยานแห่งชาติ 11) ค่าธรรมเนียมรถยนต์

สภาพพื้นที่อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า

ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอโกสัมพีนคร อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร และอำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก รวมเนื้อที่ประมาณ 466,875 ไร่ หรือประมาณ 747 ตารางกิโลเมตร พื้นที่โดยรอบประกอบไปด้วย ป่าอันอุดมสมบูรณ์ และยังเป็นต้นน้ำลำธารของแม่น้ำปิง จึงไม่แปลกที่อุทยานแห่งชาติแห่งนี้จะมีสถานที่ท่องเที่ยวทางด้านน้ำตกอันสวยงามหลายแห่ง นอกจากนี้พื้นที่บริเวณอุทยาน ยังเป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งของลุ่มน้ำปิง ประกอบไปด้วย 2 ลุ่มน้ำ ได้แก่ ลุ่มน้ำคลองวังเจ้า และลุ่มน้ำคลองสวนหมาก ด้วยนักท่องเที่ยวจำนวนมาก นิยมมาพักผ่อนเล่นน้ำบริเวณลานกางเต็นท์ ภายในที่ทำการอุทยานเพราะบรรยากาศอันสุนทรีย์ของลุ่มน้ำเหล่านี้ ไหลผ่านนั่นเอง (อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า, 2562, ออนไลน์)

อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า มีที่ตั้งอยู่ระหว่างพิกัด UTM ที่ 1780000 ถึง 1830000 N และระหว่างพิกัด UTM ที่ 500000 E ถึง 530000 E

- ทิศเหนือ จดคลองแม่ยะมาและคลองแม่ละเมา ซึ่งเป็นคลองที่แบ่งเขตระหว่าง อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้าและป่าสงวนแห่งชาติป่าประดางค์และป่าวังเจ้า

- ทิศใต้ จดเขตอุทยานแห่งชาติคลองลาน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

- ทิศตะวันออก จดคลองสวนหมาก ซึ่งเป็นคลองที่แบ่งเขตระหว่างอุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า และป่าสวนหมาก

- ทิศตะวันตก จดเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอุ้มผาง อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก (สมชาย วิเชียรภักดิ์, 2562, สัมภาษณ์)

ประวัติความเป็นมาอุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า

ด้วย ฯพณฯ พันโทสนั่น ขจรประศาสน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ไปตรวจราชการในท้องที่จังหวัดกำแพงเพชร เกี่ยวกับการบุกรุกทำลายป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าคลองวังเจ้า และป่าคลองสวนหมาก ท้องที่อำเภอคลองลาน และอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2531 ได้บันทึกสั่งการให้ดำเนินการสำรวจพื้นที่ดังกล่าวเพื่อจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ ซึ่งคณะกรรมการป้องกันอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จังหวัดกำแพงเพชร ได้ประชุมเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2531 มีมติเห็นสมควรกำหนดบริเวณป่าดังกล่าวเป็นอุทยานแห่งชาติ เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพธรรมชาติให้อยู่คงเดิม

กองอุทยานแห่งชาติได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กษ 0713/1499 ลงวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2531 เสนอกรมป่าไม้มีคำสั่งที่ 1914/2531 ลงวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2531 ให้นายวิฑูรย์ อรุชโนประกร นักวิชาการป่าไม้ 4 ดำเนินการจัดตั้งป่าบริเวณดังกล่าวและพื้นที่ใกล้เคียงในท้องที่จังหวัดตากเป็นอุทยานแห่งชาติ ผลการสำรวจตามหนังสืออุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้าที่ กษ 0713(วจ)/11 ลงวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2532 รายงานว่าพื้นที่ป่าคลองวังเจ้า ป่าคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร ได้ประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติตามกฎกระทรวงฉบับที่ 488 (พ.ศ. 2515) ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 89 ตอนที่ 175 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 และป่าประดาง-วังเจ้า อำเภอเมืองตาก ได้ประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติตามกฎกระทรวงฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2507) ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 81 ตอนที่ 116 ลงวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2507 มีสภาพภูมิประเทศเป็นป่าต้นน้ำลำธาร มีจุดเด่นทางธรรมชาติที่สวยงามเหมาะสมจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ ต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าประดาง และป่าวังเจ้า ในท้องที่ตำบลเชียงทอง อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก และป่าคลองวังเจ้า และป่าคลองสวนหมาก ในท้องที่ตำบลโกสัมพี อำเภอเมืองกำแพงเพชร และตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ โดยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 107 ตอนที่ 158 ลงวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ. 2533 เป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ 63 ของประเทศ (อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า, 2562, ออนไลน์)

อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า ได้รับการจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ เมื่อ พ.ศ. 2533 ซึ่งอุทยานแห่งชาติเป็นพื้นที่คุ้มครองรูปแบบหนึ่งที่รัฐ โดยกรมป่าไม้จัด ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 เพื่อคุ้มครองรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ เช่น พันธุ์ไม้ สัตว์ป่า และของป่า ตลอดจนทิวทัศน์ป่าไม้ ภูเขา ให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิม มิให้ถูกทำลายหรือเปลี่ยนแปลงไป เพื่อเป็นแหล่งศึกษาวิจัยให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติ ตลอดจนเป็นแหล่งท่องเที่ยวพักผ่อน หย่อนใจของประชาชน

ลักษณะภูมิประเทศบริเวณอุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า อยู่ในเขตรอยต่อระหว่างบริเวณเขตเทือกเขาภาคตะวันตกกับบริเวณขอบที่ราบภาคกลาง สภาพภูมิประเทศเป็นเทือกเขาสูงชันสลับซับซ้อน แนวเขาวางตัวในทิศเหนือ-ทิศใต้ เป็นส่วนหนึ่งของเทือกเขาถนนธงชัย ที่ราบอยู่ทางตอนกลางพื้นที่ ซึ่งมีลักษณะอย่างกระทะขนาด

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

เล็ก จำนวน 2 แอ่ง พื้นที่ 2,000-5,000 ไร่ แนวเทือกเขาที่สำคัญได้แก่ เขาเย็น เขาสน เขาเต่าดำ เขาขุน เขาชาแล้ง เขาโล๊ะโคะ เขาวังเจ้า เขาบึงใหญ่ ดอยลวก และเขารุ่งกะสัง อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า มีค่าระดับความสูงเฉลี่ยจากระดับน้ำทะเลปานกลางสูงที่สุดประมาณ 1,898 เมตร อยู่บริเวณยอดเขาเขาเย็น พื้นที่ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 31.01 มีความสูงอยู่ระหว่าง 500-700 เมตร ส่วนความลาดชันของพื้นที่มีค่าเฉลี่ยประมาณ 30 % และมีค่าความสูงประมาณ 87.5% ของพื้นที่ (สมชาย วิเชียรภัลยารัตน์, 2562, สัมภาษณ์)

ลักษณะภูมิอากาศบริเวณอุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า จากการตรวจสอบวัดสภาพอากาศในคาบปีระหว่างปี พ.ศ. 2535-2561 พบว่า อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีมีค่าเท่ากับ 27.6 องศาเซลเซียส โดยเดือนที่มีค่าอุณหภูมิรายเดือนสูงสุดคือเดือนเมษายน และต่ำสุดในเดือนธันวาคม มีค่า เท่ากับ 30.5 และ 24.5 องศาเซลเซียส ตามลำดับ อุณหภูมิสูงสุดและต่ำสุดเฉลี่ยตลอดปีมีค่าเท่ากับ 39 และ 17.1 องศาเซลเซียส ตามลำดับ ส่วนเดือนที่อุณหภูมิต่ำสุดมีค่าน้อยที่สุดคือเดือนธันวาคม มีค่าเท่ากับ 8.2 องศาเซลเซียส และรายเดือนที่อุณหภูมิสูงสุดมีค่ามากที่สุดคือเดือนเมษายน มีค่าเท่ากับ 44 องศาเซลเซียส จำนวนวันที่ฝนตกตลอดทั้งปีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.3 วัน โดยเดือนที่มีจำนวนวันที่ฝนตกมากที่สุดคือเดือน กรกฎาคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.6 วัน และเดือนที่มีจำนวนวันที่ฝนตกน้อยที่สุดคือเดือน ธันวาคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.6 วัน ปริมาณน้ำฝนรายปีมีค่าเฉลี่ยประมาณ 110.0 มิลลิเมตร เดือนที่มีปริมาณน้ำฝนมากที่สุดเดือนพฤษภาคม และน้อยที่สุดมีค่าเฉลี่ยประมาณ 198.1 และ 5.5 มิลลิเมตร ตามลำดับ ส่วนเดือนที่มีปริมาณน้ำฝนรายวันสูงสุดมากที่สุดคือเดือนพฤษภาคม มีค่าเฉลี่ยประมาณ 248.9 มิลลิเมตร/วัน (อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า, 2562, ออนไลน์)

อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า มีพื้นที่ รวมเนื้อที่ประมาณ 466,875 ไร่ 747 ตารางกิโลเมตร สามารถจำแนกลักษณะพืชพรรณและสัตว์ป่า ลักษณะพืชพรรณอุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า ประกอบไปด้วย

1. ป่าเบญจพรรณหรือป่าผสมผลัดใบ (MIXED DECIDUOUS FOREST) เป็นสังคมพื้นที่ปกคลุมพื้นที่อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้ามากที่สุด ตั้งแต่ระดับความสูงต่ำ สู่ตรงของพื้นที่ประมาณ 200 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ทางทิศตะวันออกติดต่อกันเป็นผืนใหญ่ตลอดแนวเหนือใต้ ขึ้นไปบนภูเขาสูงชัน ทางด้านทิศตะวันตกถึงระดับความสูงประมาณ 400 ถึง 1000 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง ต่อเนื่องกับป่าดิบเขา โดยมีป่าดิบแล้ง ป่าเต็งรัง ฝากศูนย์กระจายแทรกอยู่เป็นหย่อม ป่าเบญจพรรณในอุทยานแห่งชาติ สามารถแบ่งออกเป็น 2 ชนิดย่อย คือป่าเบญจพรรณที่มีไม้สัก (MIXED DECIDUOUS FOREST WITH TEAK) และป่าเบญจพรรณที่ไม่มีไม้สัก (MIXED DECIDUOUS FOREST WITHOUT TEAK) ป่าเบญจพรรณที่มีไม้สักขึ้นอยู่ในพื้นที่ที่มีความลาดชันของพื้นที่ที่ไม่สูงมาก ทางด้านทิศตะวันออกของอุทยานแห่งชาติ คลองวังเจ้า ตั้งแต่บริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า ลงมาจนถึง บริเวณหน่วยพิทักษ์ คลองมดแดงเดิมเป็นป่าสักที่อุดมสมบูรณ์ มีไม้สักขนาดใหญ่ ขึ้นอยู่อย่างหนาแน่น แต่เนื่องจากพื้นที่อุทยานแห่งชาติ เคยผ่านการทำร้ายมาแล้ว ไม้สักจึงถูกตัดออกไป หนากลือพื้นที่ที่มีไม้สักอยู่อย่างสมบูรณ์ไม่มากนัก บริเวณใกล้เคียงบ้านวังกระสัง ไม้สักเป็นไม้เด่นมีรก

ฟ้า แดง ประดู่ และมะกอกเกล็ดนวล ปะปนอยู่ ส่วนป่าเบญจพรรณที่ไม่มีไม้สักขึ้น อยู่เป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของ อุทยานแห่งชาติ คลองวังเจ้า พันธุ์ไม้เด่น ได้แก่ พลวง ก่อแพะ เต็งรัง รักใหญ่ เสลา โมกมัน สะเทิบ กางขี้มอด ลำไยป่า พลับพลา ตะคร้ำ และปอดูปหูช้าง เป็นไม้ดัดชนิดนี้ ของสังคมพืชชนิดนี้ นอกจากไม้ยืนต้นแล้ว ยังมีไม้ไผ่ หลายชนิด ขึ้นปะปนอยู่ด้วย เช่น ไผ่ชางนวล ไผ่ไร่ เป็นต้น

2. ป่าดิบเขา (HILL EVERGREEN FOREST) เป็นสังคมพืชที่มีเนื้อที่ปกคลุมมากเป็นอันดับ 2 รองจาก ป่าเบญจพรรณ พบกระจายบนเขาสูงชันทางด้านทิศตะวันตก ตลอดแนวเหนือใต้ ของอุทยานแห่งชาติคลองวัง เจ้า ตั้งแต่ระดับความสูง ประมาณ 1000 เมตรเมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลางถึงยอดเขาสูงสุดของอุทยาน ที่ สูงประมาณ 1898 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง ถัดขึ้นไปจากสังคมพืชป่าเบญจพรรณ ป่าดิบเขาในพื้นที่ อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า มีพันธุ์ไม้ยืนต้นชนิดเด่นหลายชนิด ขึ้นผสมกันอยู่ ชนิดที่สำคัญ ได้แก่ ก่อเนื้อเดียว ก่อใบเหลี่ยม ฝาละมี ค่าหุด สารภีดอย พะวา โปบาย ก่อหม่น ก่อแดง นูดต้น เหมือด มั่นหลวงทะเลไฉ้และตำเสาหนู เป็นต้น ไม้พื้นล่างค่อนข้าง แฉก กิ่ง ประกอบด้วย พันธุ์ไม้จำพวก เฟิร์น ปอ กระวาน อ้อ แคม หญ้าเข้าป่าหวาย และหญ้าคา เป็นต้น

3. ป่าดิบแล้ง (DRY EVERGREEN FOREST) เป็นสังคมพืชที่มีเนื้อที่ปกคลุม พื้นที่อุทยานแห่งชาติ คลองวังเจ้า มากเป็นอันดับที่ 3 รองจากป่าเบญจพรรณ และป่าดิบเขา ปรากฏกระจายอยู่บริเวณตอนกลาง ของ อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า ตามแนวหุบตอนกลางของพื้นที่ ล้อมรอบด้วยสังคม พืชป่าเบญจพรรณที่ระดับความ สูงประมาณ 400 ถึง 1000 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง ในสภาพภูมิประเทศที่เป็นพื้นที่ค่อนข้างราบ และ บริเวณภูเขาหินปูน และหินแกรนิตไนส์ ที่ไม่สูงมาก บริเวณตอนกลางอุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า พื้นที่ป่าดิบ แล้ง ถูกบุกรุกแผ้วถางเป็นพื้นที่เพาะปลูกพืชมากที่สุด ป่าดิบแล้งในพื้นที่อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า มีพันธุ์ไม้ ยืนต้นชนิดเด่น ที่เป็นดัดชนิดนี้ ซึ่งให้เห็นถึงสังคม พืชป่าดิบแล้ง คือ ชุมแสงแดง เสลา ยมหิน กระโดนแดง เต็ม สบัน งาม และดาว เป็นต้น แต่บางแห่ง ก็มีกระทุ่มน้ำ ลำพูป่า มะเดื่อ และพันธุ์ไม้เด่น แต่ก็มีดาว เต่าร้างและค้อปะปน อยู่เช่นกัน

4. ป่าเต็งรัง (DRY DIPTEROCARP FOREST) มีพื้นที่ปกคลุม มากเป็นอันดับที่ 4 พบปรากฏอยู่เป็น หย่อม ตามบริเวณยอดเขาหรือเนินเขาเตี้ยๆ ที่มี หนาดินน้อย หินโผล่หรือเศษหินแตกหัก ปะปนอยู่มาก ความ มอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีวัชพืชรากกำเนิดดินมาจากหินแกรนิตไนส์ ไบโอะไทด์หินแกรนิต และหินควอร์ตไซต์ ทางด้าน ตะวันออกและตอนเหนือของอุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า ป่าเต็งรังจะพบปรากฏ เป็นหย่อมเล็ก ๆ หรืออาจขึ้นอยู่ บนเขาที่สูง ที่ระดับความสูงประมาณ 200 ถึง 800 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง ป่าเต็งรังเป็นสังคมพืชที่ไม่มีไม้ยืนต้นขนาดเล็ก ขึ้นอยู่อย่างหนาแน่น ชนิดพันธุ์ไม้เด่นที่เป็นดัดชนิดนี้ ของสังคมพืชป่า เต็งรัง มีความแตกต่างกันบ้าง บางบริเวณอาจพบ รัง เหียง พลวง กระท่อมหมู ก่อนอกและเต็งเป็นไม้เด่น แต่บาง แห่งพบว่าไม้พลวง ก่อแพะ เพลง รักใหญ่และก่อนอก หรือ รัง พลวง ก่อแพะ รกฟ้า เป็นพันธุ์ไม้เด่นตามลำดับ ไม้

พื้นล่างจำพวกหญ้า เช่น หญ้าเพ็ก โจด หญ้าคา และหญ้าหนวดหญ้าเล็ก เป็นไม้พื้นล่างที่สำคัญของป่าเต็งรัง

5. ป่าเขาสน (PINE FOREST) พบปกคลุมพื้นที่อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้าน้อยที่สุด เพียงร้อยละ 0.48 ของพื้นที่ อุทยานปรากฏกระจายอยู่เป็นหย่อมเล็กๆ ตามแนวสันเขาและบนยอดเขาบริเวณตอนกลาง ตามแนวเหนือใต้ ที่ระดับความสูงประมาณ 900 ถึง 1,200 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง บนดินที่มีหน้าดินลึกเกิดจากการผุกร่อน ของหินต้นกำเนิดพวก แกรนิตไนส์ ไบโอไทต์ หินดินดาน หินชนวน และหินทราย

พันธุ์ไม้ที่เป็นชนิดเด่นและเป็นดัชนีของป่าสนเขาที่สำคัญคือ สนสามใบ อาจพบพันธุ์ไม้ยืนต้นชนิดอื่นปะปนอยู่บ้าง เช่น มะกอก ทะโล้ สารภีดอย ตำเสาหนู และอาจพบไม้ในวงศ์ก่อขึ้นอยู่ด้วยในบางพื้นที่

ทรัพยากรสัตว์ป่าสามารถจำแนกได้ดังนี้

1. สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม จำนวน 80 ชนิด 28 วงศ์ 65 สกุล
2. สัตว์เลื้อยคลาน จำนวน 70 ชนิด 12 วงศ์ 47 สกุล
3. สัตว์สะเทินบกสะเทินน้ำ จำนวน 45 ชนิด 5 วงศ์ 16 สกุล
4. นก จำนวน 189 ชนิด 55 วงศ์ 127 สกุล
5. ปลา จำนวน 41 ชนิด 13 วงศ์ 30 สกุล
6. แมลงป่าไม้ จำนวน 35 ชนิด 5 วงศ์ 25 สกุล

พื้นที่ลุ่มน้ำและแหล่งน้ำ

พื้นที่อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้าเป็นส่วนหนึ่งในพื้นที่ลุ่มน้ำหลักลุ่มน้ำปิง แบ่งเป็นกลุ่มน้ำสาขาย่อยของกลุ่มน้ำปิงตอนล่าง 2 ลุ่มน้ำ คือ ลุ่มน้ำคลองวังเจ้า และลุ่มน้ำคลองสวนหมาก (อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า, 2562, ออนไลน์)

1. ลุ่มน้ำคลองวัง มีพื้นที่ลุ่มน้ำทั้งหมด 626.35 ตารางกิโลเมตร อยู่บริเวณตอนเหนือของอุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า มีทิศด้านลาดไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ลำธารมีน้ำไหลตลอดทั้งปี ไหลลงแม่น้ำปิงที่บ้านวังเจ้า อำเภอวังเจ้า จังหวัดกำแพงเพชร

2. ลุ่มน้ำคลองสวนหมาก มีพื้นที่ลุ่มน้ำทั้งหมด 1,129.29 ตารางกิโลเมตร มีพื้นที่ลุ่มน้ำที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ เท่ากับ 404.36 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 54.14 ของพื้นที่ลุ่มแม่น้ำ ลุ่มน้ำคลองสวนหมาก ประกอบไปด้วยลุ่มน้ำย่อยต่างๆ ดังนี้

2.1 คลองสวนไพร1 มีพื้นที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ เท่ากับ 27.43 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 3.67 ของพื้นที่อุทยานแห่งชาติ มีทิศด้านลาดไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ทิศเหนือและทิศตะวันตกติดต่อกับลุ่มน้ำคลองวังเจ้า 1 ทิศใต้ติดกับลุ่มน้ำคลองขุนหมากและลุ่มน้ำคลองวังกะสัง รูปร่างลุ่มน้ำเป็นแบบ Fan-Shape รูปแบบลำธารเป็น Dendritic trellised

2.2 คลองวังกะสัง มีพื้นที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ เท่ากับ 43.09 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 5.77 ของพื้นที่อุทยานแห่งชาติ มีทิศด้านทางลาดตะวันออกเฉียงใต้มีทิศเหนือติดต่อกับลุ่มน้ำคลองไพร 1 และลุ่มน้ำคลองไพร 2 ทิศตะวันตกติดกับลุ่มน้ำคลองขุนหมากทิศตะวันออกติดต่อกับลุ่มน้ำคลองสวนหมาก 10 และทิศใต้ติดต่อกับลุ่มน้ำคลองอิหมีและลุ่มน้ำย่อยคลองสวนหมาก 9 รูปร่างลุ่มน้ำเป็นแบบ Fan-Shape รูปแบบลำธารเป็นแบบ Dendritic

2.3 คลองผู้ใหญ่เลา มีพื้นที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ เท่ากับ 51.23 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 6.86 ของพื้นที่อุทยานแห่งชาติ มีทิศด้านลาดทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ทิศเหนือติดต่อกับลุ่มน้ำคลองเต่าดำ ทิศตะวันตกติดต่อกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอู้มาง ทิศใต้ติดต่อกับลุ่มน้ำคลองนายปู ทิศตะวันออกติดต่อกับลุ่มน้ำคลองปางขบและลุ่มน้ำคลองนายปู รูปร่างลุ่มน้ำเป็นแบบ Fan-Shape รูปแบบลำธารเป็นแบบ Dendritic และ Parallel

หน่วยงานในพื้นที่

- หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้าที่ วจ.1 (เกาะร้อย)
- หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้าที่ วจ.2 (คลองมดแดง)
- หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้าที่ วจ.3 (ปางสังกะสี)
- หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้าที่ วจ.4 (แม่ยะมา)
- หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้าที่ วจ.5 (โล๊ะโคะ)
- หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้าที่ วจ.6 (ผาผึ่ง)

จุดชมวิวในอุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า

- จุดชมวิวผาตั้ง อยู่ริมเส้นทางบ้านโล๊ะโคะ ห่างจากที่ทำการอุทยานแห่งชาติ 3 กิโลเมตร ตั้งอยู่บนเส้นทางที่จะไปบ้านโล๊ะโคะ เป็นจุดที่สามารถมองลงไปเห็นตอยผาตั้ง เหมาะแก่การชมสภาพป่าเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะความงามของดวงอาทิตย์ตกกลับเหลี่ยมเขาในยามเย็น
  - เขากระดาน เป็นหน้าผาของเขาเต่าดำ อยู่ใกล้ลำน้ำตกเต่าดำ มีลักษณะเหมือนมีคนเอากระดานมาเรียงต่อกันเป็นหน้าผาสองชั้นประมาณ 300 เมตร
  - ผากลม เป็นหน้าผาสองชั้นทุกด้าน 360 องศา มีลักษณะคล้ายเอาแท่งดินสอขนาดใหญ่มาปักไว้บนดินมีลักษณะเด่นงดงามมาก การเดินทางต้องใช้วิธีเดินเท้าห่างจากน้ำเขารู ประมาณ 3 กิโลเมตร
  - ปากคลองนาคีรี เป็นแก่งน้ำตามธรรมชาติที่สวยงามไหลผ่านโขดหินแกรนิตสีขาวยาวสะอาด สะท้อนแสงเป็นจุดบริเวณที่คลองนาคีรีไหลมารวมกับคลองวังเจ้า
- นอกจากนี้ในเขตอุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้ายังมีน้ำตกและถ้ำที่สวยงามหลายแห่ง ภายในอุทยานแห่งชาติ

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

คลองวังเจ้ามีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจหลายแห่งด้วยกัน อันดับหนึ่งที่คุณไม่ควรพลาดคือ น้ำตกเต่าดำ ตั้งอยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานฯ ประมาณ 34 กิโลเมตร ซึ่งรถยนต์ที่สามารถเข้าถึงน้ำตกเต่าดำควรเป็นรถยนต์ขับเคลื่อน 4 ล้อเท่านั้น โดยไปตามเส้นทางหมู่บ้านโล๊ะโคะจนสุดทางที่ป่าไผ่ จากนั้นเดินเท้าลงเขาประมาณ 500 เมตรจะพบน้ำตก น้ำตกเต่าดำลักษณะเป็นน้ำตกขนาดใหญ่ แบ่งออกเป็น 3 ชั้น แต่ละชั้นมีความสูงกว่า 200 เมตร โดยเฉพาะชั้นที่ 3 ที่มีความสูงประมาณ 270 เมตร รวมแล้วน้ำตกเต่าดำมีความสูงถึง 600 เมตร ซึ่งความงดงามของน้ำตกเต่าดำ คือสายน้ำที่ไหลตั้งฉากลงมาอย่างยิ่งใหญ่ตระการตานั่นเอง

1. น้ำตกคลองวังเจ้า น้ำตกชั้นเดียวไหลทิ้งตัวในแนวตั้งฉาก สูงประมาณ 60 เมตร ความกว้างประมาณ 100 เมตร ถือเป็นน้ำตกขนาดกลาง และเป็นจุดที่สามารถมองเห็นทิวทัศน์ของผืนป่าธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์อยู่ห่างจากถนนพหลโยธิน 29 กิโลเมตร บนถนนวังเจ้า-โล๊ะโคะ หลักกิโลเมตรที่ 29 การเดินทางสะดวก
2. น้ำตกคลองสมอกกล้วย เป็นน้ำตกขนาดกลาง แต่มีลักษณะเด่นสวยงาม มี 5 ชั้น ชั้นที่ 1 มีความสูง ประมาณ 40 เมตร ทิ้งตัวลงมาในแนวตั้ง ส่วนชั้นอื่นๆ มีความสูงแตกต่างกันไป เป็นน้ำตกที่มีสีนํ้าขุ่น มีลักษณะสวยงามแฝงด้วยความน่ากลัวอยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานแห่งชาติ 800 เมตร เดินทางได้สะดวก
3. น้ำเขารู เป็นชื่อที่ชาวเขาใช้เรียกชื่อบริเวณหนึ่ง ที่มีลักษณะตรงตัว คือ ลำห้วยโล๊ะโคะไหลลงมา ถึงบริเวณนี้จะมุดหายเข้าไปในภูเขา เป็นระยะทางประมาณ 1 กิโลเมตร ไปโผล่อีกด้านหนึ่งของภูเขา จึงเรียกบริเวณนี้ว่า “น้ำเขารู”
4. น้ำตกคลองโป่ง มีชื่อเรียกอีกหนึ่งว่า น้ำตกคลองน้ำแดง เป็นน้ำตกหินชนวนมี 4 ชั้น ชั้นบนสูง 100 เมตร จากบ้านโล๊ะโคะต้องเดินเท้าอีกประมาณ 20 กิโลเมตร ผ่านป่าดิบแล้ง โดยพักแรมในป่าประมาณ 2 คืน ระหว่างทางมีน้ำพุร้อนธรรมชาติให้แวะชม และในฤดูที่มีความชื้นสูงจะพบกล้วยไม้ประเภทลิ้นมังกรขึ้นบริเวณตัวน้ำตกอย่างหนาแน่นสวยงาม
5. น้ำตกกระแตไต่ไม้ ห่างจากที่ทำการอุทยานแห่งชาติประมาณ 1.7 กิโลเมตร เป็นน้ำตกขนาดเล็กที่มีความสวยงาม มีแอ่งให้เล่นน้ำ และลานหินกว้างสำหรับนั่งพักผ่อน ในบริเวณนั้นจะมีเฟินกระแตไต่ไม้ขึ้นอยู่เป็นจำนวนมาก จึงเป็นที่มาของชื่อน้ำตก เส้นทางเข้าถึงเป็นเส้นทางเดียวกับน้ำตกคลองสมอกกล้วย
6. น้ำตกนาฬิกาทราย ห่างจากที่ทำการอุทยานแห่งชาติประมาณ 1.9 กิโลเมตร เป็นน้ำตกที่มีความสูงประมาณ 20 เมตร แต่มีรูปร่างที่เป็นเอกลักษณ์สวยงาม มีแอ่งให้เล่นน้ำ บริเวณน้ำตกมีความร่มรื่นของต้นไม้ เส้นทางเข้าถึงเป็นเส้นทางเดียวกับน้ำตกคลองสมอกกล้วยและน้ำตกกระแตไต่ไม้
7. น้ำตกเขาเย็น เป็นน้ำตกชั้นเดียวขนาดใหญ่ มีความสูงเกือบ 1,000 เมตร ตั้งอยู่บนยอดเขาเย็น ซึ่งเป็นยอดเขาที่สูงที่สุดในเขตอุทยานแห่งชาติ การเข้าถึงต้องเดินทางจากที่ทำการอุทยานแห่งชาติไปหมู่บ้านโล๊ะโคะประมาณ 29 กิโลเมตร เลี้ยวขวาเข้าสู่เส้นทางไปน้ำตกเขาเย็นประมาณ 6 กิโลเมตร จากนั้นเดินเท้าต่อไปอีกประมาณ 10 กิโลเมตร จึงจะถึงตัวน้ำตก ควรติดต่อเจ้าหน้าที่ก่อนเดินทาง

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

8. โป่งน้ำร้อน เป็นบ่อน้ำร้อนที่ผุดขึ้นมาจากใต้ดิน อยู่ห่างจากน้ำตกเต่าดำประมาณ 1.5 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 1 ไร่ เป็นโป่งน้ำร้อนที่สัตว์ป่าชอบมาอาศัยอยู่ เช่น หมูป่า เก้ง กวางป่า เป็นต้น อุณหภูมิประมาณ 50-70 องศาเซลเซียส

9. ถ้ำเขาพนัง เป็นถ้ำขนาดใหญ่อยู่ริมคลองสวนหมาก เป็นถ้ำหินงอกหินย้อยสวยงามมากมีความลึกประมาณ 100 เมตร

10. ถ้ำเทพพนม เป็นถ้ำขนาดใหญ่ มีหินงอกหินย้อยสวยงาม มีค้างคาวอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก มีสภาพคล้ายถ้ำเขาพนัง อยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานแห่งชาติประมาณ 17 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ วจ.5 (โละโคะ) ประมาณ 1.5 กิโลเมตร

ข้อมูลการเดินทาง

1. สอบถามข้อมูลของสถานที่ที่จะไป เพื่อจะได้เตรียมอุปกรณ์ต่างๆ ให้พร้อม
2. เตรียมอุปกรณ์เดินป่าที่คล่องตัวและจำเป็น เช่น ถุงนอน เต็นท์ ผ้าหยกกันฝน ยารักษาโรค ไฟฉาย มีดพก ยาไล่แมลง และเข็มทิศ
3. ศึกษาเส้นทางตรวจดูแผนที่ก่อนออกเดินทาง เลือกเส้นทางเดินตามสันเขาจะเดินง่ายกว่าตามหุบเขา และปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่อย่างเคร่งครัด

เส้นทางการเดินทาง

ทางรถยนต์ การเดินทางไปอุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า มีความสะดวก สามารถเดินทางได้ 2 เส้นทาง ดังนี้ จากจังหวัดกำแพงเพชร ไปจังหวัดตากตามถนนสายเอเชีย (A1) ถึงสี่แยกตลาดวังเจ้า แยกซ้ายไปทางบ้านนาโบสถ์ ตามทางหลวงจังหวัดหมายเลข 1110 ประมาณ 3 กิโลเมตร ถึงสามแยกบ้านเด่นคา แยกซ้ายไปทางบ้านหนองแดนและแยกขวาตรงบ้านหนองแดนอีก 7 กิโลเมตร ถึงที่ทำการอุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า ระยะทางประมาณ 28 กิโลเมตร สามารถเดินทางโดยรถยนต์เข้าอุทยานแห่งชาติ ได้สะดวกตลอดทั้งปี ถนนลาดยางตลอดเส้นทาง จากจังหวัดกำแพงเพชร ไปจังหวัดตาก ตามถนนสายเอเชีย (A1) ก่อนถึงสี่แยกบ้านวังเจ้า ประมาณ 500 เมตร แยกซ้ายมือไปบ้านโละโคะ ผ่านบ้านหนองแดนถึงที่ทำการอุทยานแห่งชาติ ระยะทางรวม ประมาณ 30 กิโลเมตร สามารถเดินทางโดยรถยนต์เข้าอุทยานแห่งชาติได้สะดวกตลอดทั้งปี ถนนลาดยางตลอดเส้นทาง

บ้านพักและสิ่งอำนวยความสะดวก

อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้ามีบ้านพักให้บริการ สำหรับผู้ที่ต้องการพักคืนที่สามารถนำเต็นท์ไปเองได้ และยังมีบริการให้เช่าเต็นท์ โดยเสียค่าธรรมเนียมสถานที่กางเต็นท์ ระบบไฟฟ้า ร้านสวัสดิการ และสัญญาณโทรศัพท์

1. บ้านพัก ราคาคืนละ 1,800 บาท พักได้ 6 คน และคืนละ 900 บาท พักได้ 4 คน
2. ลานกางเต็นท์ เช่าเต็นท์ราคาคืนละ 225 บาท นอนได้ 2-3 คน นำเต็นท์มาเอง ราคา 30 บาท

ข้อควรปฏิบัติในการเที่ยวอุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า

1. ไม่ทำการยึดถือ ครอบครอง แผ้วถางป่า นำออกไปซึ่งแร่, ดิน, หิน, พรรณไม้ และสัตว์ป่า ตลอดจนของป่าทุกชนิด
2. ไม่ล่าสัตว์และไม่นำสัตว์เลี้ยงทุกชนิดเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติ
3. ไม่ทำเสียงดังจนเป็นที่รบกวนแก่นักท่องเที่ยวและสัตว์
4. ต้องช่วยระมัดระวังมิให้เกิดไฟไหม้ป่า หากมีความจำเป็นต้องก่อไฟ เมื่อเสร็จแล้วกรุณาช่วยดับให้ด้วย
5. หากมีความประสงค์จะขึ้นน้ำตกเต่าดำ ต้องมาถึงภายในอุทยานก่อนเวลา 15.00 น. หากเกินกำหนดเวลา จะต้องพักแรมบริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติเท่านั้น

ข้อปฏิบัติการตั้งแคมป์ปิ้ง

1. เตรียมเต็นท์ ถุงนอน ผ้าใบกันฝน อุปกรณ์เครื่องครัว เช่น หม้อสนาม เตาแก๊ส เตาน้ำมัน อาหารแห้ง น้ำดื่ม รองเท้าผ้าใบ และหมวก
2. ตรวจสอบทิศทางลมก่อนกางเต็นท์ และกางเต็นท์ที่ต่ำลม ส่วนกองไฟ ห้องส้วม ต้องอยู่ใต้ลม กางเต็นท์บนเนินหรือที่สูงอยู่ในที่โล่งริมห้วย
3. กวาดเศษหญ้า ใบไม้ ก่อนตั้งแคมป์ เพราะอาจเป็นที่อยู่ของแมลงสัตว์เลื้อยคลานต่างๆ
4. หาเชื้อเพลิงจากเศษไม้ในป่า/คลื่นซัด มาติดหาและดับกองไฟก่อนเข้านอน ดูแลความสะอาดทุกครั้งเก็บแคมป์ให้เหมือนสภาพเดิมเรียบร้อย หากมีข้อสงสัย โปรดติดต่อเจ้าหน้าที่

อัตราค่าบริการเข้าอุทยานแห่งชาติ

ชาวไทย : ผู้ใหญ่ 40 บาท เด็ก 20 บาท

ชาวต่างชาติ : ผู้ใหญ่ 200 บาท เด็ก 100 บาท

ค่าธรรมเนียมรถยนต์ (เปิดให้ขึ้นตั้งแต่วันที่ 06.00 - 21.00 น.)

รถเล็ก รถเก๋ง รถตู้ ฯลฯ

คันละ 30 บาท

รถยนต์โดยสารขนาดไม่เกิน 24 ที่นั่งและไม่เกิน 4 ตัน (6 ล้อ)

คันละ 100 บาท

รถยนต์โดยสารขนาดตั้งแต่ 24 ที่นั่งและไม่เกิน 10 ล้อ

คันละ 200 บาท

คำสำคัญ : อุทยานแห่งชาติ คลองวังเจ้า อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า

ที่มา : <https://acc.kpru.ac.th/KPPStudies/index.php?title=อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า>

รวบรวมและจัดทำข้อมูล :

วันที่ : 2017-02-22

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=218&code_db=610002&code_type=02

The Office Of Academic Resource Information And Technology